

مسئولیت های زنان در جامعه منتظر

<?xml encoding="UTF-8">

چکیده

در عصر غیبت که دوره پنهان زیستی امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است، معتقدان به مهدویت برای زمینه سازی و نیل به جامعه موعود جهانی، دارای رسالت ها و مسئولیت های خطیری هستند که با پای بندی و اجرای آنها می توانند زمینه ساز ظهور آن حضرت باشند.

در این میان، نقش زنان که پنجاه درصد جمعیت بشر را به خود اختصاص داده اند، نقشی مهم و تأثیرگذار است، زیرا زنان منتظر، علاوه بر این که نسبت به خویشتن مسئولیت دارند و باید خود را جزء منتظران واقعی قرار دهند، هم چنین باید به دیگرسازی، یعنی تربیت و تعالی نسل منتظر نیز همت گمارند. از این رو زنان دارای دو مسئولیت، جهت زمینه سازی ظهور (خودسازی و دیگرسازی) می باشند. بر این اساس در این نوشتار به مسئولیت زنان منتظر در دو حوزه فردی و اجتماعی پرداخته شده است.

الف: حوزه فردی؛ در حوزه فردی، زنان منتظر با پاک سازی روح و روان خود از پلیدی های اخلاقی و مزین شدن به شاخصه نیک، آمادگی لازم جهت یاری رساندن به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را پیدا می کنند. و در مرحله بعد با شناخت دین و دین داری کامل نسبت به امام و مقتدای خود ابراز علاقه و معرفت می کنند و خود را در صف منتظران واقعی قرار می دهند.

ب: حوزه اجتماعی؛ در حوزه اجتماعی زنان منتظر، دارای رسالت های خطیری نظیر تربیت نسل منتظر، امر به معروف و نهی از منکر، ورود در عرصه های جامعه، نظیر: مدرسه، خانواده و پرورش یاران خاص امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف و ترویج عدالت در میان جامعه منتظران می باشند که به صورت تفصیل در این نوشتار، آمده است.

واژه های کلیدی: منتظران، زن، رسالت، آمادگی، دین داری، معرفت و محبت به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف.

مقدمه

جامعه منتظر با شاخصه های خدا محوری، عدالت محوری، دین محوری، و در یک کلام، معنویت محوری، از جوامع دیگر متمایز می شود. در جامعه منتظر، برای اجرایی شدن شاخصه های فوق، همه آحاد مردم، اعم از زن و مرد، رسالت خطیری دارند؛ زیرا هر چه، جامعه منتظر، خود را در راستای جامعه منتظر قرار دهد، بیشتر به مقصود و هدف، نزدیک می شود. از این رو باید زن و مرد، با مشارکت، و هم سویی، به اجرای شاخصه های جامعه منتظر، در جامعه منتظر همت گمارند. دو مسئولیت خطیر، بر دوش زنان منتظر که باید به انجام آنها مبادرت ورزند: نخست، خودسازی؛ افرادی که می خواهند در جامعه منتظران، مثمر ثمر باشند و دیگران را در

راستای اهداف جامعه منتظر بسازند، ابتدا باید خودساخته و مزین به شاخصه های نیکو باشند. از این رو مسئولیت دوم زنان منتظر، مشخص می شود که همان دیگرسازی است که در این رسالت، زنان، مسئولیت بس خطیری بر دوش دارند؛ زیرا در نقش سازنده و مفید آنان در خانواده، یعنی پدر و فرزندان، جای هیچ گونه، شکی نیست؛ بنابراین می توان نتیجه گرفت که مردان بیشتر تک مسئولیتی بوده، یعنی تنها به ساختن خویشان می پردازند، ولی زنان علاوه بر خودسازی به دیگرسازی که همان پرورش فرزندان و نسل منتظر باشد، نیز می پردازند. در این نوشتار سعی شده است تا به برخی از وظایف و رسالت های زنان در دوران غیبت، در جامعه منتظر اشاره شود تا زنان با آگاهی و شناخت کامل به انجام مسئولیت های خود بپردازند.

با توجه به آیات و روایات فراوانی که به جایگاه و مقام زن پرداخته است [1]، به ارزش زن در اسلام پی می بریم و می فهمیم که اسلام از زن به منزله یک انسان، توقع پیشرفت فردی و اجتماعی دارد و از او به عنوان یک مکلف در جامعه، انتظار مسئولیت پذیری دارد. در جامعه کنونی، که جامعه ای منتظر است می خواهد خود را برای آمدن منتظر و حکومت جهانی او آماده کند؛ بنابراین وظایف خطیر و سنگینی دارد، که با توکل به خداوند و با تلاش و همت خود می تواند به انجام آن بپردازد. از جمله مسئولیت های زنان، وظایف فردی و اجتماعی است که به ترتیب به شرح آن پرداخته می شود:

الف: وظایف

1. پاک سازی درون از صفات پلید و زیور دادن آن به اخلاق نیک؛ این امر در هر زمان واجب است، اما در زمان غیبت حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف بیشتر مورد توجه قرار می گیرد؛ چون درک فضیلت و قرار گرفتن در عداد اصحاب آن حضرت، بستگی به این خصوصیات اخلاقی (خودسازی) دارد. تهذیب نفس و خودسازی از مسائلی است که یک سالک الی الله باید به آن توجه داشته باشد؛ چرا که اهمیت و ارزش آن به قدری زیاد است که خداوند می فرماید:

هرکس نفس خود را تزکیه کند، به یقین رستگار شده است و نومید و محروم گشت آن که نفس خود را به گناه آلوده ساخت. [2]

امام صادق علیه السلام در همین سوره به مردم دوران غیبت، اعم از زن و مرد می فرماید: «هرکس دوست می دارد که از اصحاب حضرت قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف باشد باید منتظر باشد و در این حال (انتظار) به پرهیزکاری و اخلاق نیکو رفتار نماید.» [3]

پس یکی از چیزهایی که هر انسانی، اعم از زن و مرد را به رستگاری و کمال حقیقی می رساند، پاک سازی روح و جان از صفات رذیله و جای گزین نمودن صفات پسندیده است. پس یک زن اولاً، به عنوان یک شخصیت انسانی (زن)، ثانیاً، به منزله یک مادر و همسر و ثالثاً، به مثابه تربیت کننده و منتظرساز، روحی سلحشور و جهادگر می خواهد. منتظر مسلح، وقتی می تواند در رکاب امام، نقش آفرینی کند که برای او پیروزی یا شهادت یکسان باشد و این روح مجاهدت و سلحشوری، مربوط به تمام افراد، از جمله زنان بوده که از ابتدا تا کنون، اثرات زیادی از خود به جا گذاشته اند.

2. آمادگی؛ آمادگی همیشگی، جوهر اصلی انتظار و وظیفه حتمی منتظران است. کسی که منتظر ظهور مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است، باید آمادگی داشته باشد، نظیر: پیراستگی و پاک زندگی کردن، صادق بودن در اعتقاد و عمل، توانایی روحی و جسمی برای جهاد و مبارزه در رکاب مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف. کسی

که بخواهد جزء یاران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف باشد، باید روح جهاد و مبارزه با باطل را در زمان غیبت تجربه کند. در احادیث، منتظر و یاور امام عجل الله تعالی فرجه الشریف کسی است، که در زندگی منتظرانه خود، آماده و به مرتبه ایثار جان و مال در راه خدا رسیده باشد. هم چنین، در راه استقرار دین و نجات مظلومان، گام بردارد و برای یاری کردن نهضتی که می خواهد ریشه ظلم را در جهان بر کند و عدل را جای گزین کند، بی صبرانه منتظر جهاد باشد.

امام صادق علیه السلام می فرماید:

باید هر یک از شما برای خروج قائم، اسلحه آماده کند. چون وقتی خداوند ببیند کسی به نیت یاری مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، اسلحه تهیه کرده است، امید می رود خداوند عمر او را دراز کند، تا ظهور را درک کند، و از یاوران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف باشد. [4]

بنابراین همه عاشقان (زن و مرد) باید خود را آماده ظهورش کنند و دیگران را نیز آماده پذیرش دولت او کنند، و این مسئولیت خطیر و بزرگ بر دوش همه عاشقان، از جمله زنان است. طبق آن چه که خداوند از زن سخن گفته و در روایات به میان آمده است، او می تواند با حفظ ارزش های دینی و اخلاقی، خود را برای حضور در دولت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، مهیا سازد و با نقش خود در خانه و جامعه، تمام انسان های عاشق را آماده و مهیا برای ظهور دولت یار کند.

3. دین داری؛ پیامبر اکرم صل الله علیه و آله و سلم فرمودند: ای علی بدان که شگفت انگیزترین مردم از جهت ایمان و عظیم ترین آنها از روی یقین مردمی اند که در آخرالزمان خواهند بود. پیامبر صل الله علیه و آله و سلم را ندیده اند و محبت امام عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز از آنان محجوب است، اما به سیاهی که بر سفیدی رقم خورده است، ایمان آورده اند. [5]

موفقیت در این آزمایش، احتیاج به بینشی دارد که انسان دین دار می تواند در پرتو آن در برابر تحریف ها و شبهه ها و تردیدها، خود را حفظ نماید و با هیچ یک از عوامل منحرف کننده خلوص در دین و دین داری به بیراهه نرود. پایداری در دین، در روزگار غیبت، فقط در سختی های جسمی و فشارهای مادی، خلاصه نمی شود، بلکه فشارهای روحی و معنوی را هم، باید تحمل کرد تا بتوان جزء منتظران واقعی آن امام شد. در انتظار، زیستن و منتظرانه دین داشتن، وظیفه ای است که شریعت اسلام از مؤمنان خواسته است. چشم داشتن به ظهور منجی و حاکمیت دوازدهمین امام، باور به قوام امامت و غیبت رهبری دینی، در پایان زندگی است.

عالمان دین بر پایه احادیث معصومین علیهم السلام، انتظار فرج را شاخص بزرگ انسان دین دار، در عصر غیبت دانسته اند و همواره دین داران را به داشتن و دانستن این مهم فرا خوانده اند.

امام صادق علیه السلام می فرماید:

خبر دهم شما را به چیزی که خداوند، عمل بندگان را جز با آن نمی پذیرد؟ گفتم آری. امام فرمود: باور به خدای یکتا و بندگی و پیامبری محمد صل الله علیه و آله و سلم..... و چشم داشتن به ظهور قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف. [6]

دین و دین داری در عصر غیبت به گونه ای است که دین داران در این روزگار به مقام والایی می رسند؛ چون انسان دین دار، در صدر اسلام، عقاید و باورهای دینی را از پیامبر صل الله علیه و آله و سلم می گرفت، و تعالیم خالص دین را مستقیماً از مفسر واقعی وحی، دریافت می کرد.

رسول خدا صل الله علیه و آله و سلم را می دید، و از راه و روش او الهام می گرفت و حق را به آسانی می پذیرفت،

اما انسان دین دار در این عصر (غیبت) از تمامی دریافت های حسی به دور است و تنها براساس درک عقلی و تاریخی، پیامبر صل الله علیه و آله و سلم و امامان علیهم السلام را می شناسد و به رسالت آنها ایمان می آورد. پیامبر صل الله علیه و آله و سلم می فرماید:

برادران من کسانی هستند که پس از شما [اصحاب] زندگی می کنند. به من ایمان می آورند و مرا دوست می دارند و یاری می رسانند و مرا تصدیق می کنند؛ درحالی که مرا ندیده اند. [7]

پس دین دار بودن در روزگار غیبت، ایمان بیشتری می خواهد؛ همان طور که ایمان به مبدأ و معاد، نیازمند تعقل و تفکر است. باور این بصیرت، براساس آیات و روایات، مخصوص افراد به خصوصی نیست، بلکه شامل تمام انسان ها، اعم از زن و مرد است که در این میان، زنان هم می توانند در پرتو بینشی که از دین و ایمان به غیب دارند، در برابر تحریف ها، و شبهه ها و سرکوفت ها از درون و بیرون حوزه دین، هم چنان دین خود را نگاه دارند و با هیچ یک از این عوامل، خلوص دینی و دین داری در فکر و عمل خود را از دست ندهند.

4. معرفت به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف ؛ آشکار است که اقبال قلبی، از شناخت و احساس محبت، مایه می گیرد؛ از این رو مهم ترین وظیفه ای که هر شیعه منتظری بر عهده دارد، کسب معرفت نسبت به وجود مقدس امام و حجت زمان خویش است. و در روایات تأکید فراوانی شده است که باید معرفت امام را جدی گرفت.

امام صادق علیه السلام فرمودند: خداوند، زمین را لحظه ای خالی از حجت قرار نداد.

به سبب حضور حجت است که انسان، مکلف به شناخت امام است و به همین دلیل در حدیث آمده است که: هرکس بمیرد و امام زمانش را نشناخته باشد، به مرگ جاهلیت مرده است. [8]

و این نشان گر اهمیت شناخت امام است. پس هر انسانی اعم از زن و مرد با شناخت خود از امام، و منزلت و هدف او، خود را مقید می سازد؛ به تربیت در راه آن امام و رسیدن به کمال نهایی، یعنی یاری آن امام و ساختن یاران واقعی.

یک زن به منزله یک فرد مسلمان و انسانی که در تربیت و ساختن انسان های با معرفت، مؤثر است، باید در شناخت، حضرت زهرا علیها السلام را الگوی خود قرار دهد؛ چرا که بالاترین و بهترین زن نمونه - که تمام زن ها و شخصیت های مسلمان باید از او درس بگیرند - فاطمه زهرا علیها السلام است. از نظر معرفت، شخصیتی آگاه است نه عامی.

پس اگر یک زن در شناخت امام و هدف و راه او مستحکم باشد و به معرفت اصلی رسیده باشد، در شناخت و معرفت فرزند و جامعه تأثیرگذار خواهد بود و می تواند یکی از رسالت های خود را به انجام رساند. پیمودن جاده انتظار برای یک فرد، بدون شناخت امام منتظر، ممکن نیست. استقامت و پایداری، در وادی انتظار، وابسته به درک صحیح از پیشوای موعود است.

اگر معرفت امام برای منتظر حاصل شود، او خود را در جبهه امام می بیند و احساس می کند که در خیمه امام و کنار او قرار گرفته است؛ بنابراین لحظه ای در تلاش برای تقویت جبهه امام خویش کوتاهی نمی کند.

5. محبت به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف؛ محبت، حالتی است، میان محب و محبوب که سرچشمه آن، قلب و درون است، لکن نمود آن، در ظاهر و در افعال و اعمال محب، به روشنی پیداست؛ محبتی که جلوه عینی پیدا می کند و به محب جهت می بخشد؛ محبت، امری طرفینی است، محب می سوزد و محبوب جذب می کند. محب، تمنا می کند و محبوب، دامن خویش را برای تمنای محب می گستراند.

انسان، فطرتاً کمال جو است و همواره در پی یافتن فرد اکمل می باشد و سعی در نزدیک شدن به او دارد. محبت انسان در پی شناخت دقیق او از محبوب است. خداوند، حجتی برای ما و در سر راه زندگی مان نهاده که وجودش، مطابق با خواست ها و نیازهای فطری ماست. اگر طالب جمالیم و صاحبان جمال را دوست می داریم و می خواهیم دیگران را نیز در پی شناخت و محبت جمال قرار دهیم و یاوران جمال را افزون کنیم، جلوة جمال حق، اوست که همه زیبایی ها را در خود جمع کرده است. همان طور که جدّ گرامی اش فرمود: مهدی، طاووس اهل بهشت است. [9]

چهره مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف مثل ماه تابان است. [10]

چهره مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف مثل ستاره درخشان است. [11]

هنگامی که قلب، مملو از عشق می شود، همّت عاشق به تمامی در جهت دیدار معشوق است و از هر فرصتی، استفاده می کند تا زمینه دیدار و حضورش را فراهم نماید. پس تمام انسان ها چه زن و چه مرد، وقتی محبت واقعی در قلب شان رسوخ کند، در انجام رسالت، کوشا خواهند بود. یک زن به منزلة حامی و یاور فرزند و همسر خود، با شناختی که از امام خود دارد و محبتی که از او بر دلش مانده است، سعی دارد تا در تربیت فرزندان و کمک به همسر خود در جهت رسیدن به اهداف الهی - که همان ساختن یاوران راستین مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و زمینه سازان ظهور است - تلاش کند تا بتواند رسالت الهی خود را به خوبی انجام دهد؛ زیرا حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، یارانی با صلابت، باایمان و شجاع می خواهد و این مهتّا نمی شود، مگر با وجود مادران و همسران شجاع، فداکار، باایمان و خودساخته که هدف اصلی آنها رضای حق و رسیدن به کمال مطلوب است.

6. اخلاق اسلامی؛ خُلق، عبارت است از سیمای باطنی و هیئت راسخ نفسانی که به موجب آن، افعال نیک و بد، اختیاری و بدون تکلف و تأمل از انسان صادر می شود که این حالت بر اثر تعلیم و تربیت و تمرین برای نفس پدید می آید؛ به گونه ای که رفتارهای پسندیده و یا ناپسند به طور طبیعی و بدون آن که به فکر کردن، نیاز باشد از انسان سر می زند. پس باید سعی کرد که در حالت نفسانی، اخلاق و رفتار اسلامی شود و رفتارهای پسندیده، همراه با تأمل از انسان سر زند؛ چون پرورش فضایل اخلاقی، یکی از مهم ترین اهداف رسالت پیامبران خدا بوده است تا انسان در مسیر کمال که علّت غایی آفرینش است، قرار گیرد و پیامبر صل الله علیه و آله و سلم با اشاره به فلسفه بعثت خویش، در حدیث معروف: همانا مبعوث شدم تا تمام کنم مکارم اخلاق را. [12] بدان تصریح فرموده اند.

اخلاق اسلامی با ویژگی خاص و بُعد متعالی خود، تضمین کننده سعادت انسان ها در همه عصرها، و ره توشه همه ره پویان راه کمال است. رعایت اخلاق نیک نسبت به یک دیگر در برخوردها و تمام ابعاد زندگی و رعایت حقوق جانی و مالی و... که عالی ترین نقش را در جذب دیگران و نفوذ در دل ها دارد، از عوامل مهم گسترش اسلام، بوده است.

انسان جزء اصلی تشکیل جامعه صالح و سالم است. انسان برای اصلاح جامعه و تشکیل اجتماعی سالم، نخست باید اصلاحات و تحولات را از درون خود، آغاز کند؛ زیرا مسائل اجتماعی، زشتی، فساد و... در اجتماع، مربوط به انسان است.

پس او می تواند با ایجاد انقلابی در درون خود، در جامعه نیز انقلاب و تحول به وجود آورد و سمت و سوی همه چیز را به سوی هدف و مقصود اصلی، یعنی خداوند قرار دهد؛ امری که خلقت جهان براساس آن بنا شده است.

و این انسان شامل همه می شود (زن و مرد). زن هم در این امر اصلاحی شرکت دارد و با اصلاح درون خود و داشتن اخلاق اسلامی، می تواند به منزله یک منتظر در دوران انتظار، نقش مهمی را در سازندگی جامعه و منتظران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ایفا کند.

روایات مختلفی به خصوص حدیث «اکمل به اخلاقهم» دلالت بر اهمیت و محوریت اخلاق، کمال و رشد معنوی انسان ها در دولت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف دارد.

امام باقر علیه السلام می فرماید: «چون قائم ما قیام کند دستش را بر سر بندگان می گذارد و عقول آنها را متحرک می سازد و اخلاق شان را به کمال می رساند.» [13]

دولت اخلاقی امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف بدین معنا است که هم خود، جامع تمام فضایل و محاسن اخلاقی و عقلی است و هم در مقام عمل و اجرا، همه آنها را در جامعه محقق می سازد. پس با داشتن چنین روایاتی و دانستن، وجود حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف بر مبنای اخلاق اسلامی متوجه می شود که زنان در جامعه فعلی بیش از هر دوره ای، در معرض آزمایش هستند و بیش از هر عصری، امکان سازندگی خود و نسل جامعه منتظر را دارا هستند.

امروز، روزی است که زن به مثابه یک منتظر می تواند به تکوین شخصیت اخلاقی خود بپردازد. او باید بداند که افتخار در وجود شخصیت اوست که دارای شعور، شناخت، آگاهی و تقوا باشد. افتخار در وجود صفات مثبت و فضایل انسانی و شرم و حیای اسلامی اوست که به منزله مسئولیتی بزرگ در زمان غیبت، در جامعه منتظر بر دوش اوست. او وظیفه دارد بکوشد که خود را براساس مکتب بسازد و شخصیت خود را براساس آن رنگ دهد تا بتواند در سازندگی نسل منتظر، سهم بزرگی داشته باشد. چون یک منتظر واقعی، باید خود را چنان آماده کند که لیاقت حضور در حکومت منتظر را که شاخصه آن بر مبنای اخلاق اسلامی و دینی است، داشته باشد.

همان طور که امام صادق علیه السلام فرمودند: هرکس از این که جزء یاران حضرت قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف باشد، شاد و خوشحال می شود، باید منتظر باشد و در حال انتظار، اهل ورع و عمل به نیکی های اخلاقی باشد. [14]

پس زنان با انتقال اخلاق اسلامی به فرزندان و آماده کردن آنان برای حضور در دولت یار، بهترین زمینه ساز معنوی برای ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف خواهند بود.

ب: وظایف اجتماعی

تا این جا سخن از وظایف و رسالت فردی زنان در جامعه منتظر بود، اما چون زنان جزء گروهی از منتظران حکومت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هستند، و زمینه سازان ظهور علاوه بر رسالت فردی، در جامعه رسالتی دیگر نیز دارند باید در جهت دگرسازی تلاش کنند. آنها با تبلیغ دین و اصلاح جامعه و با ترویج اخلاق و فضایل درصدد مهیا کردن یک جامعه ایده آل مهدی پسند می باشند و با دعوت به دین خدا، و توجه دادن به مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و انجام وظایفی که در ذیل خواهد آمد، روح امید را در جامعه بشری، زنده می کنند.

1. تربیت نسل منتظر؛ در مسیر تربیت نسل منتظر، زنان که نیمی از جامعه را تشکیل می دهند، باید نقش سازنده ای، داشته باشند و بدانند که آنها نیز موظفند دوش به دوش مردان برای تربیت زمینه سازان ظهور، تلاشی خستگی ناپذیر داشته باشند.

هیچ انقلاب و نهضتی، بدون مقدمه و زمینه سازی به پیروزی نخواهد رسید. انقلاب جهانی امام مهدی عجل الله

تعالی فرجه الشریف نیز از این قانون مستثنا نیست؛ چون انقلاب جهانی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف مهم ترین و عمیق ترین انقلاب ها جهانی است، و مربوط به همه جهان می باشد. یکی از موارد زمینه سازی برای این نهضت عظیم، تربیت نسل منتظر است که مهم ترین وظیفه بر دوش زنان باایمان است؛ زنانی که تنها به آماده شدن خود برای استقبال از امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف راضی نمی شوند، بلکه خود را موظف می دانند که این آمادگی را در سایرین هم ایجاد کنند و به تربیت منتظران واقعی بپردازند و در این مسیر حساس و بزرگ، نسبت به این وظیفه عظیم، احساس تکلیف کنند و از زیر مسئولیت شانه، خالی نکنند. منتظران راستین با ادای چنین تکلیفی - که همان پرورش نسل منتظر است - راهی برای یاری رساندن به امام خویش در زمان غیبت پیدا می کنند. اگر همه انسان ها در انجام چنین هدفی، کوشا و پرتلاش باشند، علاوه بر اینکه خود جزء یاران امام علیه السلام قرار می گیرند، بلکه صف یاران امام علیه السلام را هم افزایش می دهند.

در دعای منسوب به امام رضا علیه السلام به این مطلب اشاره شده است:

و ما را از کسانی قرار ده که دین خود را به وسیله آنها غلبه می دهی و به سبب ایشان یاری ولی خود را عزت می بخشی و غیر ما را «در این مقام» جای گزین ما قرار مده که همانا جای گزین کردن غیر ما به جای ما بر تو آسان است، ولی بر ما سخت (ناگوار) می باشد. [15]

کسانی که به نحوی در مسیر تربیت منتظران راستین امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف قدم برمی دارند، اگر با نیت خالص و برای جلب رضای الهی، عمل کنند، جزء تقویت کنندگان سلطه ایشان قرار می گیرند و در قیامت در زمرة ایشان محشور می شوند.

و در همین دعا فرمود: و ما را جزء حزب ایشان قرار ده... تا آن جا که ما را در قیامت در زمرة یاران و یاوران و تقویت کنندگان سلطه ایشان محشور فرمایی. [16]

پس زنان باید این مقام را به منزله یک رسالت الهی - که خداوند بر دوش آنها قرار داده است - حفظ کنند و از خداوند در انجام چنین مسئولیت خطیری، کمک و یاری بخواهند و با تربیت و آماده کردن نسل منتظر، زمینه را برای ظهور و حکومت امام عجل الله تعالی فرجه الشریف آماده کنند و بر نیروهای توان مند امام علیه السلام بیفزایند و خود نیز با انجام چنین امر بزرگی در زمرة یاران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، در زمان غیبت، و رزمندگان راه او در زمان ظهور باشند.

2. امر به معروف و نهی از منکر؛ عظمت و ارزش بی بدیل امر به معروف و نهی از منکر به اندازه ای است که خدای تعالی خود را نیز امرکننده به معروف و نهی کننده از منکر می شمارد و با تعبیر ویژه در قرآن کریم، امر به معروف و نهی از منکر را صفت مستمر و مداوم خود ذکر می کند.

همانا خداوند به عدالت و نیکوکاری و رسیدگی مالی به خویشاوندان فرمان می دهد و از کار زشت و ناپسند و ستم گری باز می دارد. به شما اندرز می دهد، باشد که متذکر شوید. [17]

پس هر بنده ای به هر میزان که در مسیر امر به معروف و نهی از منکر، تلاش پی گیر داشته باشد، می تواند درجه ای از درجات بی پایان تخلق به اخلاق الله را کسب نماید.

در حقیقت، راز خدا گونگی انسان های پیش از ظهور و عصر ظهور در ویژگی های آنان نهفته است. در قرآن کریم نیز امر به معروف و نهی از منکر، رمز رستگاری شمرده شده و دلیل برتری و شرافت امت پیامبر صل الله علیه و آله و سلم به شمار آمده است.

شما بهترین امتی هستید که برای مردم پدید آمده اید؛ (از آن رو) که امر به معروف و نهی از منکر می کنید و ایمان

به خدا دارید. [18]

در عصر غیبت به سبب حاضر نبودن امام علیه السلام، باید شرایط امر به معروف تحقق یابد.

امام سجاد علیه السلام می فرماید: «معتقدان به مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و منتظران ظهور او در عصر غیبت.... در پنهان و آشکار، مردمان را به دین خدا فرا می خوانند.» [19]

انتظار، باوری نیست که با آن تعهد انسان منتظر، نفی شود. تکلیف و تعهد دینی، در هر زمانی، باقی و جاوید است. پس در دوران غیبت کبری، داشتن روحیه اصلاح گری، در سطح جامعه از وظایف مهم زنان و مردان است. امام باقر علیه السلام می فرماید: «امر به معروف و نهی از منکر، واجبی است که به سبب آن همه واجبات اقامه می گردد.» [20]

اگر این امر مهم، کنار گذاشته شود، باعث هلاکت و نابودی خوبی ها و رشد زیاد بدی ها در جامعه می شود. از مهم ترین و ارزش مندترین مراتب امر به معروف و نهی از منکر، آن است که رئیس حکومت و کارگزاران او امرکننده به خوبی ها و نهی کننده از بدی ها و زشتی ها هستند.

امام باقر علیه السلام فرمود: مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و یاران او... امر به معروف و نهی از منکر می کنند. [21]

3. مسئولیت پذیری در عرصه های مختلف اجتماعی؛ قرآن کریم، زن نمونه را انسان نمونه برشمرده است که با مسئولیت پذیری در عرصه های مختلف اجتماعی می تواند مقتدای مردان و زنان در جامعه باشد؛ همان گونه که مرد نمونه، انسان نمونه، برای مردان و زنان است. همان گونه که انسان در زندگی خود از مردان نمونه، الگو می گیرد و در رفتار و گفتار خود و اجتماع به آن اقتدا می کند، زنان نمونه و دارای مسئولیت اجتماعی نیز دارای چنین جایگاهی هستند. سخنان آنان برای مردان حجت است؛ زیرا در رسیدن به مقام عصمت، پاکی، اجتناب از لغزش و خطا و انجام رسالت های اجتماعی، فرقی میان زن و مرد نیست.

طبری ضمن ذکر حدیثی از امام باقر علیه السلام می فرماید: فرمان بری از حضرت زهرا علیها السلام بر همه مخلوقات خدا از جن و انس و پرنده و پیامبران و فرشتگان واجب بود. [22]

عرصه هایی که زنان در آنها ایفای نقش کرده اند و قابلیت خدا دادی خود را به منصف ظهور رسانده اند به شرح ذیل است:

الف: خانواده؛ اگر بنا باشد که مردم به حال خود رها شوند و هرکس به دنبال خواسته ها و هوس های خود برود، اجتماع به صورت ناموزون و ناهم آهنگ درمی آید که هرج و مرج و بی بند و باری برآن حاکم خواهد شد؛ چون اجتماع، وابسته به خانواده و تربیت خانواده است و تربیت خانواده هم مرهون زحمات و تلاش و فداکاری ما در و زن خانواده است که بتواند رسالت خود را به عنوان یک مادر به سرانجام برساند. از آن جا که اصلاح جامعه، به اصلاح فرد وابسته است؛ تا فرد، اصلاح نشود جامعه هم اصلاح نمی شود و در این اصلاح، نقش خانواده و زن، اهمیت بسزایی دارد. به طور کلی، اجتماع همان خصوصیتی را به خود می گیرد که افراد آن را دارند و وقتی محیط، سالم می شود که افراد آن جامعه، مردمانی متقی و پرهیزگار باشند و پیوسته در راه اصلاح قدم بردارند. این حرکت تربیتی و اخلاقی در جامعه نشان گر وجود زنان و مادرانی است که مردانی باایمان و باتقوا را در خانواده و در دامن پر مهر خود پرورش می دهند.

بنابراین، انسان موجودی فوق العاده توانا است، و دارای چنان اراده ای که به وسیله آن به آن چه می خواهد، دست می یابد. قدرت اراده در او اساس و پایه هر ترقی و تکامل است. هر جا اراده قوی باشد، در آن جا نشاط،

زندگی عالی و با سعادت نیز وجود دارد. اراده به منزله آبخاری است که راه خود را، از میان سنگلاخ ها و کوهستان های بسیار صعب العبور باز می کند و به جلو می راند. همان طور که در قرآن کریم آمده است:

این که هیچ نتیجه ای برای انسان نیست مگر آن چه را به کوشش و تلاش خود به دست آورده است. [23]

پس هرکس در هر راهی کوشش و جدیت نماید و هدفی را دنبال کند، دیر یا زود به مقصد خود خواهد رسید. و یک زن به منزله موجودی که خداوند او را بدون هدف خلق نکرده و در آفریدنش هدفی را دنبال کرده است، از ابتدا در کانون گرم خانواده با تأسی از حضرت زهرا علیها السلام نمونه های اخلاقی و دینی را تحویل جامعه می دهد تا به هدف اصلی خود که پرورش نسل منتظر است، برسد.

زن، رکن اساسی و عنصر اصلی خانواده است و اسلام برای نقش زن در خانواده، اهمیت فراوانی قائل است؛ زیرا با پای بندی زن به خانواده و تربیت فرزندان در آغوش پر مهر مادر، نسل ها در آن جامعه، بالنده و رشید خواهند شد.

زنان مسلمان در زندگی شخصی و اجتماعی، باید فاطمه زهرا علیها السلام را از جهت خردمندی، فرزاندی و معرفت، الگو و سرمشق خود قرار دهند و از بُعد عبادت، مجاهدت، حضور در صحنه، تصمیم گیری های عظیم اجتماعی، خانه داری و تربیت فرزندان صالح، از زهرای اطهر علیها السلام پیروی کنند.

جنبه مادری یک زن طوری است که شخصیت فرزندان نمی تواند جدا از شخصیت مادر باشد. همه زن ها باید به دنبال چنین ارزش هایی حرکت کنند که فرزندان صالح و با شخصیت و منتظران راستین، تحویل جامعه دهند. زن به منزله مادر باید در محیط خانه، مایه آرامش و آسایش محیط خانواده باشد و در دامن پر مهر و عطوفت خود با سخنان پر نکته و پندآموز، فرزندان صالحی را از لحاظ روانی، تربیت کند و انسان هایی پاک و سالم را پرورش دهد.

مادر از هر سازنده ای، سازنده تر و بارزش تر است؛ چون می تواند یک انسان والا و با روحیه و ایمانی پاک، تحویل جامعه دهد، ولی دیگران قابلیت چنین کاری را ندارند. مادر می تواند با رعایت و دقت در تربیت، موجودی را تحویل جامعه دهد که از لحاظ روحی، یک انسان سالم و بدون عقده باشد.

همان طور که در زمان پیامبر صل الله علیه و آله و سلم، زنانی شجاع، با تشویق فرزندان خود به جنگ و شهادت، آنها را برای یاری پیامبر صل الله علیه و آله و سلم آماده می کردند.

امروزه اندیشوران مسائل انسانی به اهمیت خانواده و نقش آن در سلامت جامعه، پی برده اند. آنها معتقدند که اجتماع سالم، تنها با داشتن خانواده سالم، امکان پذیر است؛ چرا که شخصیت روحی انسان، در دامن مادر به رشد و بالندگی می رسد. چون رابطه صمیمی بین مادر و فرزندان، محیط خانه را به پناه گاهی امن تبدیل می کند که فرزندان در آن به آرامش می رسند و احساس امنیت می کنند. و اگر چنین رابطه و پناه گاهی نباشد، باعث دوستی های نامناسب و از بین رفتن امنیت خانواده و جامعه می شود و رسالت زنان در دوران انتظار برای زمینه سازی ظهور نیمه تمام می ماند.

ب: مدرسه؛ این مرحله از سن انسان، زمانی است که تربیت و پرورش به دست والدین و مربیان است. یک زن به منزله مادر نمونه در مرحله اول و حال به عنوان معلم و مربی نمونه و در مرحله دوم، مسئولیت خطیری برعهده دارد تا بتواند رسالت خود را به نحو احسن به انجام برساند. در این سن، فرزند (کودک) آن قدر رشد کرده است، که بتواند مفاهیم را درک کند و برای یادگیری مطالب از هر جهت آمادگی دارد. پس به او مفاهیم خوب بیاموزیم و آینده ای روشن، همراه با حرکت صحیح به او نشان دهیم. به سبب همین اسلام مقرر می دارد که برای تربیت و

پرورش افراد در جهت شکوفایی استعدادها و جلوگیری از هرز رفتن توانایی هایشان بایستی محیطی سالم به وجود آید و این محیط سالم ایجاد نمی شود مگر با افرادی، چون زنان و مردان باایمان، و باتقوا که در زندگی، فرزندان صالح پرورش می دهند و در جامعه و محیط مدرسه، آینده سازانی صالح و زمینه سازان ظهور می سازند. در قرآن مجید آمده است:

ای کسانی که ایمان آورده اید خود و فرزندان تان را از (عذاب) آتش حفظ کنید، یعنی برای فرزندان و وابستگان خود محیطی سالم به وجود آورید تا از فساد و تبهکاری برکنار باشند و در نتیجه از آثار آن که عذاب الهی است حفظ شوید. [24]

پس بر زنان است که کودکان و فرزندان جامعه را در محیط سالم مدرسه، با روحی پاک و اخلاقی نیکو پرورش دهند تا با تربیت و آمادگی این انسان های پاک، در آینده بر یاران و زمینه سازان ظهور افزوده گردد.

ج: جامعه؛ زن، سازنده زیربنای اخلاقی جامعه است. زن، پایه های اخلاقی را در ذهن فرزندان، استوار می سازد و با تربیت اخلاقی خود، انسان هایی را تحویل جامعه می دهد که بتوانند در آینده جامعه، نقش مهمی را ایفا کنند و جزء گروه منتظران راستین باشند.

پس یک زن، یا یک مادر واقعی در جامعه ریاست می کند و پایه های خوشبختی یا بدبختی مردان دنیا را بنا می گذارد. او رئیس اصلی جامعه است. سرنوشت جامعه به دست او رقم می خورد. او می تواند جامعه ای پاک با افرادی صالح پدید آورد. زن در نظام اجتماعی با پذیرش پایگاه اجتماعی یا مشاغل اعتباری، نقش های گوناگونی را برعهده می گیرد که اگر تمامی این نقش ها در مجموع، یک مفهوم را داشته باشند و آن کمک به انسانیت انسان باشد فرد، آماده برای کمک به ظهور می شود.

از جمله مسئولیت های زنان در جامعه ی اسلامی و منتظر، ایجاد انگیزه و امید در جوان منتظر است که زمینه تلاش و ایثارگری را در او به وجود خواهد آورد؛ ایجاد زمینه برای خودسازی و رشد معنوی جوانان است. زنان می توانند با برنامه های مناسبی که ایجاد می کنند سمبلی برای ایجاد تحول فرهنگ، اتحاد، پایداری در زمان، اتصال به رهبر و حضور در صحنه های اجتماعی برای جوانان در جامعه باشند. زنان باحجاب اسلامی خود - که نمونه بارز یک زن مسلمان و باایمان است - می توانند در جامعه، الگویی برای دختران، زنان و منتظران ظهور باشند. چون انتظار به منزله دیدگاهی جامع و فراگیر می تواند تمامی انگیزه های افراد را تحت پوشش قرار دهد و زمینه رشد آنها را فراهم سازد. حجاب یک زن مسلمان، لباس این انتظار است که او با انتخاب ظاهری معنوی، هم چون سربازی لبیک گو به ندای مذهب پاسخ می دهد و با این کار خود و جامعه را در تحولی بزرگ، سهیم و آماده می داند.

حرکت زنان در توسعه تفکر دینی، نقش تعیین کننده ای دارد؛ به گونه ای که قدرت تصمیم گیری فرهنگی آنان در درجه بالاتری از مردان مؤمن قرار دارد. زن مسلمان، علاوه بر خانه و مدرسه، در جامعه هم نقش عظیمی بر عهده دارد. از جمله نقش های او حجاب اسلامی است که در این راه، با تحکیم بخشیدن به این امر مهم و امریه معروف و نهی از منکر می تواند جامعه را به بهترین نحو، آماده ظهور کند.

چون معنای امریه معروف و نهی از منکر این است که:

ای انسان، تو تنها از نظر شخصی و فردی در برابر ذات پروردگار، مسئول و متعهد نیستی؛ تو در مقابل اجتماع خود هم مسئولیت و تعهد داری.

پس حرکت های زنان در عصر غیبت، در حقیقت به مفهوم آماده سازی جامعه برای تحول آفرینی و نشانه های

قدرت فرهنگی زنان منتظر است. [25]

رسول اکرم صل الله علیه و آله و سلم فرمودند: افراد باایمان نسبت به یک دیگر همانند اجزای یک ساختمان هستند که هر جزئی از آن، جزء دیگر را محکم نگه می دارد. [26]

پس در دوران غیبت، یاران و منتظران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف از جمله زنان منتظر، باید بدانند که همیشه و در همه حال در صحنه های اجتماعی حضور داشته باشند و در راه اصلاح جامعه بکوشند.

4. پرورش یاران خاص؛ کلیه قیام ها و نهضت ها به دلیل ایجاد حرکت بنیادین و نو در سطح جامعه، نیاز به نیروی فعال، کارآمد و پرانرژی دارند و بدون نیروی انسانی، خصوصاً نیروی جوان - که دارای نیرویی متراکم و قوی است - حرکت و سیر نهضت، کند و در نهایت به رکود می انجامد. پس در میان عوامل حرکت آفرین، نیروی جوان در مرتبه اول قرار دارد. چون:

الف: در حرکت رو بنایی، جوان دارای قدرت بدنی و صلابت جسمی است که از پس کارهای سخت و مهم برمی آید.

ب: در حرکت زیربنایی، جوان دارای روح لطیف و صیقل داده شده است که به منزله آیینة بدون زنگار است. حق را بدون درنگ می پذیرد، تبعیت و فرمان برداری او از رهبر و مولای خود بیشتر است و این شاخصه، رمز موفقیت هر قیام و نهضتی شمرده می شود.

نهضت مهدوی نیز با مؤلفه های یاد شده، از این قاعده، مستثنا نیست، بلکه به نیروی کارآمد و جوان در آن بیشتر احساس می شود و این نیروی فعال و کارآمد و جوان، فقط تحت تأثیر حضور مادرانی، پرشور و فعال و مسئولیت پذیر مهیا می شود.

حکومت و قیام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، یارانی خاص می خواهد که بتوانند در زمان ظهور امام عجل الله تعالی فرجه الشریف در رکابش جان فشانی، و در اعتدال حکومت مهدوی عجل الله تعالی فرجه الشریف تلاش کنند. پرورش این یاران، نیاز به زنانی پاک و سلحشور دارد که فرزندانی بپرورانند؛ پاک و دارای قدرت بدنی و صلابت جسمی و تابع رهبر و مولای خود. که با این کار، سهم بسزایی در تجلی حکومت عدل الهی و قیام آن حضرت عجل الله تعالی فرجه الشریف خواهند داشت. به همین دلیل در روایات مختلف به جوان بودن اکثریت یاران مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف اشاره شده است.

امام علی علیه السلام فرمود: یاران قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف، همه جوان هستند. در میان آنها پیرمرد، یافت نمی شود، مگر به مثل سرمه در چشم و نمک در طعام که کمتر از هر ماده ای در طعام، نمک است. [27]

پس هر جنبش و انقلابی به یاران و همراهانی نیاز دارد که ستون های انقلاب اند و سنگینی آن را به دوش می کشند. سستی و استواری هر یک از این دو با یک دیگر ارتباط دارد، یعنی هر اندازه حجم بنای انقلاب کمتر باشد، (یاران خاص کمتر باشند) پایه های آن از استحکام کمتری برخوردار خواهد بود و به هر میزان که بنا بلندتر و گسترده تر باشد به ستون های محکم تری نیاز خواهد داشت؛ یارانی خاص، استوار و شجاع. که این یاران خاص، بیشتر جوانان هستند؛ چون از فطرت هایی پاک و بی آلایش برخوردارند و وابستگی ها و تعلقات در عمق جان شان ریشه دوانده است. پرورش این یاران خاص بر عهده بانوانی جسور و شجاع و با ایمان است که در دامن پاک خود، چنین یارانی را برای انقلاب جهانی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف پرورش می دهند و زمینه را برای ظهور فراهم می سازند.

5. ترویج عدالت و عدالت خواهی در جامعه؛ در ابتدا وقتی به جهان کنونی و مردم ستم دیده و مظلوم می نگریم،

چنین به نظر می‌رسد که پاک ساختن زمین از ظلم و ستم و برچیدن بساط طاغوت، ناممکن است و مظلومان عالم، فریادرسی ندارند تا حق آنان را از طاغوتیان بگیرد. و از سویی دیگر حکمت خداوند بر این تعلق گرفته که زندگانی انسان براساس فطرت خدادادی جاری شده و شالوده آن که عدالت و عدالت خواهی و ظلم ستیزی است، بدون پاسخ نماند. و از طرفی دیگر، مسئله عدل در اسلام از روز نخست در تمام زمینه‌ها از بُعد عقیدتی و دینی گرفته تا بُعد فقهی و اجتماعی، مورد توجه و عنایت بوده است.

آیات و روایات رسیده در مورد عدل، نشان از پسندیده بودن آن در نزد خداوند است و این وقتی میسر می‌شود که مردم از نظر رشد معنوی و کمال روحی به درجه بالایی برسند و خود، خواهان عدل و اجرای آن باشند. قرآن کریم می‌فرماید: ما رسولان خود را با دلایل روشن فرستادیم و با آنها کتاب (آسمانی) و میزان (شناسایی حق و قوانین عادلانه) نازل کردیم تا مردم قیام به عدالت کنند. [28]

این آیه نشان گر این است که از گذشته، پیامبران می‌خواستند مردم به گونه ای تربیت و تعلیم شوند که بتوانند خود، قیام به قسط نمایند و عدل را اجرا کنند.

بشر در طول زمان، همیشه منتظر روزی بوده است که عدالت در جوامع حاکم گردد و هم چنان در آرزوی آن لحظه شماری می‌کند تا آن رؤیای دیرینه بشر با ظهور عدل مشتهر به وقوع بپیوندد.

رسول خدا صل الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: مژده می‌دهم شما را به مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف که او در امت من به هنگام اختلاف و سختی‌ها برانگیخته می‌شود. پس زمین را پر از قسط و عدل می‌سازد؛ همان طور که از جور و ستم پر شده باشد. ساکنان آسمان و زمین از او راضی می‌شوند... [29]

با رستاخیز مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، ظلم و ستم به دیار عدم سفر می‌کند و جای خود را به عدل و داد می‌سپارد و عدالت اجتماعی فراگیر می‌شود و ثمره تلاش و کوشش انبیا و اولیا به پا می‌نشیند و همه طعم شیرین عدالت را می‌چشند.

بنابر آن چه که در این نوشتار ذکر شد، می‌توان چنین نتیجه گرفت که زنان در برپایی عدل و قسط و برکناری ظلم و ستم می‌توانند با شناساندن امام و موقعیت ایشان برای فرزندان در خانواده و جوانان و نوجوانان در مدرسه و جامعه نقش بسزایی را ایفا کنند.

حضور زنان در اولین روز ظهور به همراه 313 نفر از مردان بزرگ عالم در مکه در کنار امام علیه السلام نشان از نقش عظیمی است که زنان در انقلاب جهانی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف دارند. همان طور که در انقلاب اسلامی ایران، نمونه های فراوانی از زنان بافضیلت را داشتیم که در کنار همسران و فرزندان خود، سربلند ایستادند. آنان جوانانی را تحویل جامعه دادند که از طفولیت تا جوانی با ارزش‌ها و معیارهای دینی آشنا شده بودند و در نظام خانواده، اجتماع و جامعه، با گفتار و رفتار نیک و پسندیده با لفظ شیرین عدالت مأنوس شده بودند.

نتیجه گیری

منتظران، اعم از زن و مرد در دوران غیبت کبری که دوران پنهان زیستی امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است، به دلیل عدم ظهور امام و رهبر جامعه، مسئولیت های خطیر و سنگینی دارند. از یک سو باید دغدغه های خودسازی و خود اندیشی، جهت اصلاح خویشتن داشته باشند تا از جمله منتظران راستین و واقعی امام علیه السلام باشند و از طرف دیگر، نسبت به افراد جامعه، احساس مسئولیت کنند، یعنی دگراندیشی و دگرسازی

داشته باشند تا آحاد مردم به صورت کلی و فراگیر در راستای ظهور امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف تلاش نمایند.

در عرصه زمینه سازی برای ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف، همه مردم (اعم از زن و مرد) دارای مسئولیت و رسالت می باشند و شاید با یک نگاه دقیق تر در این عرصه، زنان را پرمسئولیت تر ببینیم؛ زیرا برای شرکت در رخداد مهم ظهور؛ پرورش و تربیت نسل منتظر و نیز یاران خاص و عام امام علیه السلام را برعهده دارند.

صحنه های جامعه، خانواده، مدرسه و... عرصه هایی هستند که زنان در آنها نقش سازنده ای دارند و قابلیت و توان مندی آنان در آن عرصه ها به منصة ظهور می رسد.

پی نوشت ها :

[1]. عبدا... جوادی آملی، زن در آئینه جمال و جلال (قم: نشر اسراء)، ص26.

[2]. (قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيْهَا، وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا) شمس، آیات 10 و 9.

[3]. «من سره أن يكون من أصحاب القائم فلينتظر واليعمل بالورع و محاسن الاخلاق...». محمد بن ابراهيم نعمانی، الغيبة، ترجمه جواد غفاری (تهران: کتابخانه صدوق، 1363) ص292، ب11، ج16؛ لطف الله صافی گلپایگانی، منتخب الاثر، (قم: مؤسسه سیده المعصومه، 1419ق) ص210.

[4]. «ليعدن أحدكم لخروج القائم ولو سهماً فإن الله إذا علم ذلك من نبيته رجوت لأن ينسى في عمره حتى يدركه و يكون من اعوانه و أنصاره. محمد باقر، مجلسی، بحار الانوار، (بیروت: دارالمعارف للمطبوعات، 1421ق). ج52، ص366.

[5]. يا عليّ واعلم أنّ أعجب الناس إيماناً و اعظمهم يقيناً قومٌ يكونون في آخر الزّمان لم يلحقوا النّبىّ و حجب عنهم الحجة فآمنوا بسوادٍ على بياضٍ. مجلسی، پیشین، ج21، ص366؛ شیخ صدوق، کمال الدین و تمام النعمه (تهران: کتاب فروشی اسلامی، 1377)، ج1، ص288، باب26، ح8.

[6]. ألا أخبركم بما لا يقبل الله عزوجل من العباد عملاً الاّ به؟ فقلت بلى، فقال: «شهادة ان لا إله إلاّ الله و انّ محمداً عبده و رسوله...والانتظار للقائم عجل الله تعالی فرجه الشریف». نعمانی، پیشین، ص200، باب11، ج16؛ صافی گلپایگانی، پیشین، ج3، ص210.

[7]. «ولكن إخواني الذين يأتون من بعدكم يؤمنون بي و يحبوني و ينصرون و يصدقوني و ما رأوني؛ مجلسی، پیشین، ج52، ص132.

[8]. «من مات ولا يعرف امامه مات ميتة جاهلية». محمد کلینی، اصول کافی، ترجمه سید جواد مصطفوی، انتشارات گلگشت، ص377، روایت 3؛ نعمانی، پیشین، ص130؛ از امام صادق علیه السلام به نقل از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم.

[9]. «المهديّ طاووس اهل الجنّة». صافی گلپایگانی، پیشین، منتخب الاثر، ص185.

[10]. وجهه القمر الدريّ. معجم احاديث الامام مهدی (قم: مؤسسه معارف اسلامی 1411ق)، ج1، ش72.

[11]. كان وجهه الكوكب الدريّ. صافی گلپایگانی، پیشین، ص185.

- [12]. «أَتَمَّا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ. شيخ فضل بن حسن طبرسي، مجمع البيان، (قم: ناصر خسرو، 1376) ج10، ص333.
- [13]. «إِذَا أَقَامَ قَائِمُنَا، وَضَعَ يَدَهُ عَلَى رُؤُوسِ الْعِبَادِ فَجَمَعَ بِهِ عُقُولَهُمْ وَاكْمَلَ بِهِ أَخْلَاقَهُمْ. مجلسي، پیشین، ج52، ص336؛ صافي گلپایگانی، پیشین، ص482.
- [14]. «مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ الْقَائِمِ عَجَلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرْجَهُ الشَّرِيفَ فَلْيَنْتَظِرْ وَلْيَعْمَلْ بِالْوَرَعِ وَ مَحَاسِنِ الْأَخْلَاقِ. نعماني، پیشین، باب11، ج16.
- [15]. «وَأَجْعَلْنَا مِمَّنْ تَنْتَصِرُ بِهِ لَدِينِكَ وَ تَعِزُّ بِهِ نَصْرَ وَلِيِّكَ. وَلَا تَسْتَبْدِلْ بِنَا غَيْرَنَا فَإِنَّ اسْتِبْدَالَكَ بِنَا غَيْرَنَا عَلَيْكَ يَسِيرٌ وَ هُوَ عَلَيْنَا عَسِيرٌ.
- [16]. «وَأَجْعَلْنَا فِي حَزْبِهِ....حَتَّى تَحْشُرَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي أَنْصَارِهِ وَ اعْوَانِهِ وَمَقَوِّيَةِ سُلْطَانِهِ، هَمَان.
- [17]. (إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ) نحل، آیه 90.
- [18]. (كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ). آل عمران، آیه 110.
- [19]. «إِنَّ أَهْلَ زَمَانِ غَيْبَتِهِ، الْقَائِلِينَ بِإِمَامَتِهِ وَالْمُنْتَظِرِينَ لظهوره....الدَّعَاةُ إِلَى دِينِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ سِرًّا وَجَهْرًا». شيخ صدوق، ص320.
- [20]. «إِنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ....فَرِيضَةٌ عَظِيمَةٌ بِهَا تَقَامُ الْفَرَائِضُ. محمدی ری شهری محمد، میزان الحکمة، ترجمة حمیدرضا شیخی (قم: دارالحديث، 1377) جلد8، ص3706.
- [21]. «أَلْمَهْدَى وَاصْحَابُهُ...يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ. مجلسي، محمد باقر، بحارالانوار، ج51، ص47.
- [22]. «وَلَقَدْ كَانَتْ طَاعَتُهَا مَفْرُوضَةً عَلَى جَمِيعٍ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ وَالبهائم والأنبياء والملائكة...». محمد طبري، دلائل الامامة (قم: مؤسسة البعثة، 1412ق)، ص106، ج34.
- [23]. (وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى). نجم، آیه 30.
- [24]. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ نَارًا) تحریم، آیه 6.
- [25]. مرتضی مطهری، حماسه حسینی، جلد2، انتشارات صدرا، صص45 و 76.
- [26]. «المؤمن للمؤمن كالبنيان يشيد بعضه بعضاً».
- [27]. «أَصْحَابُ الْقَائِمِ شَبَابٌ لَا كَهُولَ فِيهِمْ إِلَّا مِثْلُ الْكُحْلِ فِي الْعَيْنِ وَالْمِلْحُ فِي الرَّادِّ وَاقِلُّ الرَّادِّ الْمِلْحُ؛ نعماني، پیشین، ص170 و مجلسي، پیشین، ج52، ص333.
- [28]. (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ). حديد، آیه 25.
- [29]. «أُبَشِّرُكُمْ بِالْمَهْدِيِّ يَبْعَثُ فِي أُمَّتِي عَلَى اخْتِلَافٍ مِنَ النَّاسِ وَ زَلَزِلِ فَيَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَ عَدْلًا كَمَا مَلَأَتْ جَوْرًا وَ ظُلْمًا، يَرْضَى عَنْهُ سَاكِنُ السَّمَاءِ وَ سَاكِنُ الْأَرْضِ....». معجم احاديث امام مهدي عجل الله تعالى فرجه الشريف، جلد 1، ص92، ج53.